

דף כא.

עין משפט א.

או"ח סימן רנה פעיף א

עיין לעיל דף כ: עין משפט אות ה ט

עין משפט ב.

או"ח סימן רפד פעיף א.ג

עיין לעיל דף כ: עין משפט אות ה

עין משפט ג.

או"ח סימן רפד פעיף ד

ה. ד. אפי' נתן מעט שמן זית בשמנים אלו שאינם נמשכים ואז הם נמשכים ג"כ אין מדליקין בהם ^ו.

עין משפט ד.

או"ח סימן רפד פעיף ב

ב. ב. כרך דבר שמדליקין בו על דבר שאין מדליקין בו אם נתכוון לעשות הפתילה עבה כדי להוסיף אורה אסור, ואם נתכוון להקשות הפתילה ^ז כדי שתהיה עומדת מותר.

עין משפט ה.

או"ח סימן רפד פעיף ה

ה. ה. בחלב מהותך וקרבי דגים שנימוחו אין מדליקין בהם מדרבנן גזרה אטו שאינם מהותכים ^ח, וע"כ אם נתן בהם מקצת משמנים שמדליקים בהם מותר להדליק בהם.

ו. גזירה שמא לא יתן מהם, ט"ז ס"ק ג' מהטור. אבל אם נתן רוב כשרים אזלינן בתר רובא ומותר.

ז. דלא גזרינן שמא יטה, מ"א ס"ק ה'.

ח. וע"כ בעירב בהם שמן שמדליקין בו אפי' מקצת לא גזרו בו יותר דהוי גזירה לגזירה, ב"י וט"ז ס"ק ד'.

ובכה"ח אות ל"ב כתב דשומר נפשו לא ידליק בשבת בנר חלב על השולחן, ואפי' שלא במקום השולחן יהיה במקום בטוח שאם יפול ממנו ניצוץ לא יזיק ולא יבא ח"ו לידי חילול שבת.

דף כא:

אוי"ח סימן תרעג סעיף א

עין משפט א.

א. כל השמנים והפתילות כשרים לנר חנוכה ט אע"פ שאינם נמשכים אחר הפתילה ואין האור נתלה בהם יפה.

הגה: מ"מ שמן זית מצוה מן המובחר , ואם אינו מצוי מצוה בשמנים שאורם זך ונקי. ונוהגים במדינות אלו להדליק בנרות שעוה כי אורן צלול כמו שמן.

ב. אפי' בליל שבת שבתוך ימי החנוכה מותר להדליק נר חנוכה בשמנים והפתילות שאסור להדליק בהם נר שבת, כיון שאסור להשתמש בנר חנוכה.

הגה: ולא יתן בנר חנוכה אלא כשיעור מצותו .

ג. אפי' לבדוק מעות או למנותן לאור נר חנוכה אסור ל, ואפי' תשמיש

ט. הגם שבשבת אסור להדליק בהם שמא יטה כמ"ש בסי' רס"ד, בנר חנוכה דלא חיישינן שמא תכבה ויבא להדליקה דאינו זקוק לה לא חיישינן ג"כ לשמא יטה, שהרי אסור להשתמש לאורה, וגם לא איכפת לו במה שלא נדלקת יפה, ואז אין חשש שיטה. מ"ב אות ה'. ומ"מ השמש אסור לעשותו משמנים ופתילות שאין מדליקים בהם בשבת. ב"ח.

ו. נרות העשויים מחלב בתערובת חלב חזיר אין נכון להדליק בהם משום מאוס. ו. אם הניח שמן תחת המטה לא ידליקו בו נר חנוכה ולא נר שבת, משום דכל דבר אכילה שורה עליו רוח הטומאה תחת המטה, וכיון שנמאס לאכילה גם למצוה אסור משום "הקריבהו נא" וכו'.

ז. אם השמן מר ואינו בר אכילה אין הרוח רעה שורה עליו ומותר להדלקה. כ"כ בבן איש חי פ' וישב אות י"ב, ועיין ביו"ד סי' קט"ז סעיף ה', ובמנחת אשר יו"ד שם מש"כ בס"ק י"ד, ט"ו, ט"ז.

י. שבו נעשה הנס ובו הדליקו המנורה, ואין להדליק חלק נרות משמן זית וחלקם מנרות שעוה שאין זה נוי מצוה. כה"ח אות כ"א. ועיין בכה"ח אות י"ט הדלקת נורות חשמל בחנוכה שכתב לאסור, ועיין ביביע אומר ח"ג סי' ל"ה.

כ. דאל"כ יש חשש שמא יטא אחרי זמן ההדלקה שאז מותר להשתמש לאורו.

ל. כדי שיהיה היכר שזה נר של מצוה, רש"י בשבת כ"א ע"ב. והר"ן כתב שעשאוהו כמנורה במקדש שאין משתמשין בה כלל. מ"ב אות ח'. ואפי' בדיקת מעות שהוא תשמיש עראי אסור, ואפי' למנות מעות אסור שלא יהיו המצות בזויות עליו.

ו. ומותר ללכת לאורן לפי תומו כדי שלא יכשל שאינו חייב להעצים עניו, דרשאי לשבת בביתו בשעה שנרות חנוכה דולקות. מ"ב אות י"א.

של קדושה כגון ללמוד לאורה אסור.

ויש מי שמתיר בתשמיש של קדושה ^מ, ונוהגים להדליק נר נוסף כדי שאם ישתמש לאורה יהיה לאור הנוסף שמדליק אותו אחרון, ויניח השמש שהוא הנר הנוסף מרחוק מעט משאר הנרות מצוה.

הגה: ובמדינות אלו אין נוהגין להוסיף נר אחר, אלא אותו נר שמדליק בהם מניחו לידם ויש לעשותו גבוה משאר הנרות שאם בא להשתמש יהיה לאותו הנר.

הגה: אם נתערב נר חנוכה שכבה בתוך זמנו ^ב שאסור בהנאה עם שאר נרות אפי' אחד באלף לא בטל ^ס דהוי דבר שיש לו מנין ^ע, ותקנתו שידליק מן התערובות באופן שבודאי נר של היתר דולק עם נר של איסור ^פ ואז מותר להשתמש לאורו.

עין משפט ב. או"ח סימן תרעג סעיף ב

ב. ד. ההדלקה עושה המצוה ^ז, וע"כ אם כבתה קודם שעבר זמנה שהוא

מ. גם למתירים לדבר שבקדושה רק בדרך עראי. ט"ז ס"ק ד'. אבל הא"ר סובר דמי שמתיר מותר גם לקבע בקדושה. ודעת מר"ן השו"ע לפסוק כדעה ראשונה לאסור גם תשמיש קדושה רק בשעת הדחק יש לסמוך על המתירים. כה"ח אות ל"ב.

נ. כ"כ המ"א ס"ק ח'.

ס. היינו להשתמש בכל נר בפני עצמו.

ע. אפי' במקום שמוכרים אותם במשקל הוי דבר שבמנין כי מונים אותם בכל לילה בנרות של מצוה. תה"ד סי' קי"ג. ודוקא שנתערב בתוך ח' ימי החנוכה שראוי להדליקו אבל אחר ימי החנוכה חד בתרי בטל דבטל כבר חשיבותו.

ו. וצריך גם לומר שהנותר בו יש בו שיעור להדלקה של מחצית השעה דבלי זה שוב אין לו חשיבות. כה"ח אות נ'.

פ. דהיינו אם נתערב אחד ידליק שנים, ואם נתערבו שנים של איסור ידליק שלשה, שתמיד יהיה היתר שם שאפשר להשתמש לאורו. שם בכה"ח.

צ. ע"כ אם כבתה אינו זקוק לה. ט"ז ס"ק ח'. שלא תיקנו אלא להדליק זכר לנס והרי הדליק, ולא יסלק את ידו מן ההדלקה עד אשר תדלק רוב הפתילה היוצאת מן השמן. פ"ת ממהר"י ברונא.

כחצי שעה אינו זקוק לה **ק** להדליקה שוב **ר**. ואפי' ככתה בערב שבת קודם קבלת שבת שעדיין הוא יום אינו זקוק לה **ש**.

ב. ה"ה אם לאחר שהדליקה בא לתקנה וככתה בשוגג, אינו זקוק לה.

הגה: ואם רוצה להחמיר על עצמו מדליקה בלי ברכה **ת**.

עין משפט ג. **או"ח סימן תרעג פעיף א**
עיינ לעיל עין משפט אות א

עין משפט ד. **או"ח סימן תרעב פעיף א**

א. אין מדליקין נר חנוכה קודם שתשקע החמה **א**, אלא עם סוף

ק. וְאִם הַדְּלִיקָה בַּמָּקוֹם שִׁישׁ רוּחַ וּכְתַבָּה צְרִיךְ לַחְזוֹר וְלַהֲדַלִּיקָה בַּמָּקוֹם שֶׁאֵין רוּחַ כִּיּוֹן שֶׁאֵין יְכוּלָה לַעֲמוֹד בְּפָנֵי הַרוּחַ הֲרִי זֶה כְּמִי שֶׁלֹּא נִתֵּן שִׁיעוֹר שֶׁמֶן, כ"כ ה"ב"ח בסי' תרע"ב. מ"מ א"צ לחזור ולברך כיון שעשה מצות הדלקה והגם שהפר"ח כתב דצריך לחזור ולברך קיי"ל ספק ברכות להקל ואינו מברך, וכ"כ במ"ב אות כ"ה, ועיין ביביע אומר ח"ד סי' נ"ד.

ו אִם כִּיבָה אוֹתָהּ בְּמִזִּיד צְרִיךְ לַחְזוֹר וְלַהֲדַלִּיקָה אֶךְ בְּלִי בְּרַכָּה. וְא"כ פְּשוֹט דָּאֵם רוּאָה שֶׁהָאוֹר לֹא נֶאֱחָז בַּפְּתִילָה וּבּוֹדָאֵי יִתְכַבֵּה בְּמַהֲרָה אֵינוֹ יוֹצֵא בַּהֲדַלְקָה זֶה, וְצְרִיךְ מְדִינָא לַחְזוֹר וְלַהֲדַלִּיקָה לְאַחַר שֶׁכְּתַבָּהּ. מ"ב שם.

ר. הַיֵּינוּ שֶׁאֵין עֲלֵיו חַיּוּב, אֲבָל הַרוּצָה לְזַכּוֹת לְמִצְוֵה שְׁלֵמָה יַחְזוֹר וְיִדְלִיקָהּ. מ"א ס"ק י"ב.

ש. וְהַט"ז בַּס"ק ט' חוֹלֵק ע"ז וְס"ל דָּאֵם כְּתַבָּה וִישׁ שֶׁהוּא לְפָנֵי שְׁבֵת כְּשִׁישׁ הִיתֵר לַהֲדַלִּיקָה צְרִיךְ לַחְזוֹר וְלַהֲדַלִּיקָה בְּלִי בְּרַכָּה, וְנִכּוֹן לַהֲחַמְרֵי.

ת. וְאֵם כִּבֵּר קִיבֵל שְׁבֵת יֵאֱמָר לְחַבְרֵי שִׁיחְזוֹר וְיִדְלִיק לּוֹ אוֹתָהּ. כַּה"ח אוֹת נ"ז. וְכִשְׁחֻזוֹר וּמְדַלִּיקָה יִדְלִיק אוֹתָהּ רַק מֵהַשֶּׁמֶשׁ וְלֹא מִנֵּר חֲנוּכָה עֲצֻמָּה. ב"ח.

א. בְּרִייתָא שְׁבֵת כ"א, אֲלֵא עִם סוּף שֶׁקִּיעֵתָהּ שֶׁאֵז עוֹבְרִים וְשׁוֹבִים וְגַם הַנְּרוֹת מֵאִירִים וִישׁ פִּירְסוּמֵי נִיסָא.

שקיעתה ב לא מאחרים ולא מקדימים ג.

וי"א דאם הוא טרוד יכול להקדים ד מפלג המנחה, ובלבד שיתן בה שמן עד שתכלה רגל מן השוק.

עין משפט ה.

או"ח סימן תרעב פ"ה ב

ב. שכח או הזיז ולא הדליק עם שקיעתה, מדליק והולך עד שתכלה רגל מן השוק שהוא כמו חצי שעה, שאז העם עוברים ושבים ויש פירסומי ניסא, לכן צריך ליתן בה השיעור הזה ה, ואם נתן בה יותר יכול

ב. היינו צאת הכוכבים כמ"ש בסי' תקס"ב, כ"כ הב"ח, וכ"כ המ"א והא"ר ובבן א"ח פ' וישב אות ז'. ומשמע דבבין השמשות אין להדליק ואין אומרים ספק דרבנן לקולא, אבל אם הוא מסופק אם כבר זמן צאת הכוכבים ידליק דמוטב למהר קצת ולא לאחור. כ"כ בח"א. כה"ח אות ב'.

ומיד כשהגיע זמנה אין לו לאכול ולא ללמוד עד שידליק ואם התחיל פוסק. מ"א ס"ק ה'. ומ"ב אות ט'. וכתב במ"ב בשער הציון אות י"ד דחצי שעה קודם זמנה אסור לאכול כמ"ש בסי' רל"ב.

וְעֵדֶיךָ לְהַדְלִיק לְפָנֶי עֶרְבִית אִם יֵשׁ חֹשֶׁשׁ שְׂאֵחָרֵי שִׁתְּפַלֵּל יַעֲבֹר זְמַן הַהַדְלָקָה. וְאִם לֹא יִתְּפַלֵּל קֹדֶם דְּתַדִּיר קֹדֶם. מ"מ המדליקים אחרי ערבית יזהרו לתקן הנרות ולתת בהם שמן והפתילה ולהניחם במקום מושבם קודם תפילת ערבית, כדי שאחר התפלה ימצא הכל מוכן ולא יצטרך להתעכב. כה"ח אות ו'.

ג. היינו לכתחלה, אבל בדיעבד אם הדליק מפלג המנחה יצא בדיעבד, דהיינו שעה ורביע קודם צה"כ ומחשבין לפי שעות זמניות. מ"ב אות ג'. וכן הש"ץ בביהכנ"ס מדליק בעוד היום כיון דא"א כדיעבד דמי, ב"ח, ועיין בכה"ח אות י'.

ד. אך בלי ברכה, וי"א דיברך וספק ברכות להקל, וצריך שיתן בה כשיעור שתדליק עד אחר צה"כ חצי שעה. ואם לא נתן בה כשיעור זה הדבר במחלוקת אם יצא בדיעבד, וצריך לחזור ולהדליק מספק בלי ברכה. כה"ח אות י"ב.

ה. משמע שאם מדליק זמן מה אחר צה"כ א"צ ליתן בה שמן כ"כ אלא עד שתכלה רגל מן השוק. מ"א ס"ק ב'. מ"מ יש חולקים וסוברים דיש ליתן בה בכל פעם בכל זמן שיעור זה שהוא כמחצית השעה. כה"ח אות ט"ו. ומ"ב אות ה'. ואפי' במדליקה בפנים על שולחנו.

וְיָמֵי שֵׂאִין לוֹ שִׁיעוֹר שֶׁמֶן חֲצִי שְׁעָה יִדְלִיק בְּלֹא בְרָכָה. מ"ב בב"ה. והיינו שאין לו שיעור לנר אחד אבל ביש לו לנר אחד מברך. כה"ח אות י"ז. ושיעור חצי שעה בשמן הוא שמינית ביצה בפתילה בינונית ולא עבה.

בְּלִיל ג' שֶׁשָׂכַח וְהַדְלִיק רֶק שְׁנַיִם וְאַחֲ"כ נֹזֵכֵר מְדַלִּיק הַהִידוֹר בְּלִי בְרָכָה, וְהִ"ה הִיָּה לוֹ רֶק נֵר אֶחָד בְּיוֹם שְׁנַיִם וְסָבַר בַּעַת הַהַדְלָקָה שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ יוֹתֵר וְהַדְלִיקוּ וְאַחֲ"כ נֹזְדָּמֵן לוֹ הֵנֵר הַנוֹסֵף ג"כ יִדְלִיקוּ בְּלִי בְרָכָה. כה"ח אות י"ט.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

לכבותה לאחר שעבר הזמן הזה¹, וה"ה שיכול להשתמש לאורה אחרי הזמן הזה.

הגה: י"א דבזה"ז שמדליקין בפנים א"צ ליזהר להדליק קודם שתכלה רגל מן השוק. ומ"מ טוב ליזהר גם בזה"ז.

ב. ג. עבר זמן שתכלה רגל מן השוק ולא הדליק מדליק והולך כל הלילה² כדיעבד, ואם עבר כל הלילה ולא הדליק אין לו תשלומין.

הגה: ובשאר הלילות ידליק כמו שאר בני אדם אפי' שלא הדליק יום אחד.

עין משפט ו.ז. אר"ח סימן תרעא סעיף ב

ב. ב. כלילה הראשון מדליק נר אחד ומוסיף והולך בכל לילה עד שבליל האחרון יהיו שמונה נרות, ואפי' אם רבים בני הבית לא ידליקו יותר³.

ו. אכל הב"ח והפר"ח מחמירין אם לא שהתנה בפירוש לפני הדלקתה. ואין לטלטל נרות חנוכה ממקומם אלא אחר שדלקו כשיעור חצי שעה, ולפי הרש"ל גם אחרי זמן זה אין לטלטלם דולקים.

ז. ומשמע בברכה, וכ"כ המ"א בס"ק ו'. ולדעת הרש"ל ידליק רק עד חצות אבל הפר"ח השיג עליו וכתב דהעיקר כהשו"ע כל הלילה. וכשבני הבית נעורים יכול להדליק כל הלילה בברכה אבל אם ישנים אין לברך, ואם יכול יעיר אחד או שנים מהם ויברך ואם א"א להעירם לא יברך, וכתב הבן איש חי פ' וישב אות ז' דדי בכ' ערים.

ח. כפי' התוס' בשבת כ"א ע"ב, ומר"ן השו"ע פסק כן כדעת התוס', וכן נהגו הספרדים, ובני אשכנז נוהגים כהרמב"ם וזה לא מצינו בשאר מקומות, כ"כ הט"ז בס"ק א'. וזה מנהג קדום. כ"כ הרמב"ם בפ"ד שכתב וכן נוהגין.

י. אם אשכנזי דר בבית ספרדי כל אחד יעשה כמנהגו ואין בזה משום לא תגודדו. שערי תשובה אות ג', וכה"ח אות ז'.

י. מי שאין לו שמן הרבה יתן באחד כשיעור ובשאר להידור יתן פחות דאם יחלק לכולם בשוה לא ידליק אפי' אחד כשיעורו. מ"א ס"ק א'. מ"ב אות ו'.

י. ומי שיש לו שמן רק לנר אחד וליום אחד ידליק אותו ביום הראשון ולא יחלקו לשמונה ימים. כה"ח אות ח'.

י. אם אין לחבירו שמן כלל ולו יש בצימצום גם למהדרין עדיף שהוא ידליק אחד כעיקר הדין ויתן גם לחבירו שידליק אצלו. אבל אם האורח נמצא אצלו בביתו עדיף שבעל הבית ידליק למהדרין וחבירו יצא איתו כי הוא באותו בית והוי איש וביתו, וישתתף איתו בפריטי אם אפשר. כה"ח אות ט'.

י. שנים או שלשה בעלי בתים הדרים ביחד בבית אחד וכל אחד אוכל עם בני ביתו בפני עצמו י"א דכל אחד ידליק בעצמו ויברך ולא ישתתפו בפריטי. אך בשיכולי הלקט סי' נ' כתב דא"צ בבית אחד להדליק שניהם אלא עדיף שישתתפו בפריטי וכך כתב בבן איש חי

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: וי"א שכל אחד מבני הבית ידליק ט, וכן המנהג י. ויזהרו ליתן לכל אחד נרותיו במקום מיוחד כדי שיהיה היכר כמה נרות מדליקין.

עין משפט ז.ט. אר"ח סימן תרעא פעיף ה

ה. ה. נר חנוכה מניחו על פתח הסמוך לרשות הרבים מבחוץ, ואם הבית פתוח לרשות הרבים ממש מניחו על פתחו, ואם יש חצר לפני הבית מניחו על פתח החצר כ.

ה. ה. ו. היה דר בעליה שאין לו פתח לר"ה ל מניחו בחלון הסמוך לר"ה, ובשעת הסכנה שאינו רשאי לקיים המצוה מניחו על שולחנו.

ה. ה. ז. צריך להדליק עוד נר אחר להשתמש לאורו מ, ואם יש מדורה א"צ נר אחר, ואם הוא אדם חשוב שאין דרכו להשתמש לאור המדורה

פ' וישב אות י"ז, וזה לפי מנהג הספרדים ע"פ מר"ן השו"ע, אבל למנהג בני אשכנז שמדליקים כל אחד, כל אחד ידליק לעצמו. כה"ח אות י"ב. ויהיה אוכל בבית חבירו והגיע זמן ההדלקה צריך ללכת לביתו להדליק, ואם רוצה לסמוך על הדלקת אשתו יכול ובלבד שהוא רואה נרות חנוכה בבית חבירו. כה"ח אות י"ג. ואפי' בניו הגדולים ומשרתיו כולם יוצאים בהדלקה אחת כיון שהם סמוכים על שולחנו. מ"ב אות ח'.

ו' אם הבן נשוי והוא סמוך על שולחן אביו ידליק בחדר שלו שישן שם אבל לא יברך, אבל יעמוד אצל אביו בעת הברכות ויכוין לברכותיו ואח"כ מדליק בחדרו. כ"כ הבן איש חי פ' וישב אות ט"ז.

ט. זו דעת הרמב"ם בין נשים בין גברים, אבל איש ואשתו כיון שאשתו כגופו די להם בהדלקה אחת גם לדעה זו. מ"ב אות ט'.

י. באשכנז, אבל בספרד נוהגין כדעת השו"ע, אם השמן ביוקר עדיף שידליק בנרות שעוה כדי לקיים מהדרין מן המהדרין מאשר בשמן וידליק רק מעיקר הדין נר אחד, כ"כ הח"א כלל קנ"ד אות כ"ד.

כ. זהו דעת התוס', אבל לרש"י אם הבית פתוח לחצר מניחו על פתח הבית הסמוך לחצר, וכ"ה דעת הר"ן.

ל. אלא פתחה לבית, שאז מניחה בחלון שיש היכר לבני ר"ה, ואם החלון גבוה מקרקע ר"ה למעלה מכ' אמה וא"כ אין היכר לבני ר"ה אז יותר טוב להניחה בפתח, כ"כ הח"א כלל קנ"ד אות ט"ז.

ו' והיום שיש בנינים גבוהים ממול וישנם דיירים שם שרואים הנרות גם בגבוה יותר מכ' אמה מקרקע ר"ה עדיף להניחה בחלון שיש בו פירסומי ניסא יותר. וכ"כ באגרות משה.

מ. משום היכר גם אם אינו רוצה להשתמש בו צריך נר אחר שתהיה לו היכולת בידו להשתמש אם ירצה, ועי"ז יש היכר שהנר הראשון הוא לשם פירסומי ניסא ולשם מצוה. ואסור לעשות השמש מנר שאסור להדליק בו נר שבת, שמא יכבה ויבא להשתמש בנר חנוכה. ועי' כה"ח תרע"ג סק"ב.

צריך להדליק נר אחר.

עין משפט י. או"ח סימן תרע פעיף א

א. בכ"ה בכסלו מתחילין שמונת ימי חנוכה^א ואסורים בהספד ותענית, ונוהגות הנשים^ב שלא לעשות מלאכה בעוד שהנרות דולקות. וי"א שאין להקל להם.

עין משפט כ.ל. חו"מ סימן תיח פעיף יב

יג. גמל שהיה טעון פשתן ועבר בר"ה, ונכנס פשתנו לתוך החנות ודלק בנרו של בעל החנות והדליק את כל השכונה בעל הגמל חייב^ג מכיון שהרבה במשאוי וע"כ נכנס לתוך חנותו של בעל הנר בין שעמדה הבהמה ליד החנות בין שזה היה בדרך מעבר ולא עמדה^ד.

יד. אם הניח החנוני נרו מבחוץ החנוני חייב בכל אף בדמי פשתן לבעל הגמל, ואפי' היה נר חנוכה^ה או נר מצוה דהיה לו לשמור על נרו שלא יזיק.

הגה: וי"א דאם הדליק במקום אחד ונתפשטה האש למקום אחר חייב על מקום

- ג. מברייאת שבת כ"א ע"ב, והגם שהיה להם שמן ליום אחד וא"כ הנס הוא לז' ימים, צ"ל דחילקו הכמות של השמן לח' חלקים ובכל יום הדליקו שמינית ונעשה נס והספיק לשיעור שלם, ועוד י"ל דאחרי ששמו את השמן במנורה נשאר הפך מלא א"כ הנס היה כבר מיום הראשון או שהדליקו המנורה ובבוקר נשאר הנרות מלאים שמן.
- ד. והדלקת נר חנוכה בהן מצוה מדברי סופרים כמו קריאת המגילה ולא תיקנו לאנשי חו"ל להדליק ט' ימים מספק כי על מצות מדרבנן לא עושים מספק.
- ה. ודוקא הנשים שהנס נעשה על ידן, מ"א. אבל ממהרי"ל משמע דגם לאנשים יש להמנע מלעשות מלאכה בזמן זה. וטעם שאינם עושות מלאכה בעת הדלקתן כדי שיהיה היכר שאסור להשתמש לאורה. כ"י. או כדי שלא להסיח דעת מזכר הנס לפחות באותה שעה. וזמן שהנרות דולקות היינו מחצית השעה. מ"ב אות ד'.
- ו. ויש נשים שיש בידם קבלה שאם אשה נפלה בסכנה תידור שלא תעשה מלאכה בזמן הדלקת נרות חנוכה ותנצל ויש שנודדים יום אחד ויש שני ימים. כה"ח אות י'.
- ז. ממשנה בב"ק ס"ב ע"ב.
- ח. מבואר מגמ' כ"ב ע"ב, כ"כ ה"ה.
- ט. שם במשנה ס"ב ע"ב וכת"ק אע"פ שזו מצוה להניחם בחוץ וברשות הניחו מ"מ מחוייב לשומרו שלא יזיק.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

האש נזק שלם ועל השאר חצי נזק ^ק. ואם הגמל הלך עם האש שעליו בכל הבירה והדליק בכל מקום חייב על כולו נזק שלם.

עין משפט מ. או"ח סימן תרעא פ"ה ו

ח. מקום הנחתו הוא למעלה מג' טפחים ^ר, ומצוה להניחו למטה מעשרה טפחים. ואם הניחו למעלה מעשרה טפחים ^ש יצא, אבל אם הניחו למעלה מעשרים אמה לא יצא.

הגה: אפי' לקחה אח"כ דלוקה והניחה למטה מעשרים אמה לא יצא דהדלקה עושה מצוה.

ק. טור משום ח"נ צרורות, וכ"כ ה"ה שם בשם המפרשים ונתלו בסוגיא בב"ק כ"ב ע"א, אבל הרמב"ם כתב המשנה כפשטה. ועיין בסי' שצ"ב.
 ר. דכל למטה מג' כמונח בקרקע ואין הבריות משגיחין עליו ואין פירסומי ניסא. כה"ח אות מ"ה. ומ"מ בדיעבד בהניחו פחות מג' או למעלה מעשרה יצא. כה"ח אות נ'.
 ש. וצריך ליזהר שהלהבה תהיה פחות מעשרה. משב"ז אות ל"ג. ועיין בכה"ח באות מ"ו סדר וכוונות ההדלקה ומקום הנחתה ע"פ סודן של דברים.
 וואם דר בקומה עליונה שמניחה בחלון לבני ר"ה אפי' שהחלון גבוה מן הארץ עשרה מניחה שם. מ"א ס"ק ו'. מ"מ אם יש שני חלונות ואחד בפחות מעשרה טפחים יניחה שם לבני ר"ה. כה"ח אות מ"ח.